

חיפה - הסיפור היהודי באדיבות אשכולות - מרכז סיור ולימוד גליל

לחיפה היסטוריה יהודית מרשימה ששורשיה נעוצים כבר במלכות החשמונאים לפני כ-2,000 שנה, והמשכה בתקופת המשנה והתלמוד עד לימי הביניים או הפכה לאחת הערים היהודיות המרכזיות בארץ ישראל. לדאבון הלב, מעט שרידים נותרו מתקופה מפוארת זו. לכן, סיורנו יקח אותנו לעיר התחתית אל האזור בו הוקמה חיפה מחדש לפני כ-250 שנה.

נתחיל בגן הזיכרון, מול עיריית חיפה, ממנו נצפה לעבר העיר התחתית הפרושה מתחנינו. בנקודה זו נבין את החלטתו של שליט הגליל דאז, דהאר אל עומר, שבשנת 1760 הרס את חיפה העתיקה והעתיק אותה לאזור זה, החדש, שהיה מוגן ובטוח מפני אויביו.

נמשיך לאורך רחוב חסן שוקרי עד למעלות הנביאים, ומשם נרד לבית הכנסת 'הדרת קודש'. הבניין הישן והמוזנח לא מרמז על ההיסטוריה המרשימה והמפוארת של בית הכנסת: הרב אברהם יצחק הכהן קוק התפלל ב'הדרת קודש' בבואו לחיפה. באותה שנה הוקם בתוך מבנה בית הכנסת בית הספר הריאלי העברי בעקבות 'מלחמת השפות' שהתחוללה בחיפה.

על גג בית הכנסת הוקמה עמדה של ההגנה, על מנת להגן על השכונות היהודיות מפני כוחות ערבים שהיו עלולים לעלות מהעיר התחתית. בסערת הקרב לשחרור חיפה במלחמת העצמאות נכבש וחולל בית הכנסת, אך בהמשך שוחרר על ידי כוחות חטיבת כרמלי. מ'הדרת קודש' נרד לרחוב שיבת ציון ונלך לאורך הרחוב בו עמדה בעבר חומת חיפה הדרומית. ליד בתי המשפט ניכנס לח'רת אל יהוד-רחוב היהודים. באזור זה גרו יהודי חיפה בדוחק ובצפיפות. ב-1891 יצאו מרחוב זה היהודים המתיישבים הראשונים מחוץ לחומות העיר והקימו את 'הדר הכרמל' - השכונה היהודית הראשונה מחוץ לחומות חיפה. לאלו מכם שתוהים לא מדובר על הדר הכרמל של ימינו, המוכרת לכל חיפאי.

מח'רת אל יהוד נמשיך לבניין המפרש, המכונה בניין הטיל. למי רגלות הבניין נבנתה טיילת הקשתות, המספרת באמצעות תמונות וציורים את סיפורה של חיפה. נרד מבניין המפרש אל מסגד אל ג'רינה, ונתהה לאן נעלם מגן הדוד שעטר את חזיתו לפני כ-100 שנה או למה בכלל הוצב שם מתחילה.

את סיורנו נסיים בכיכר פריס, בה עמד בעבר שער העיר חיפה. זוהי רק טעימה ממגוון האתרים בעיר המספרים את סיפורה היהודי של חיפה

כתב: חגי שטרן, מדריך במרכז אשכולות

פרויקט הטיולים המסורתי של אשכולות

סה"כ יפרסו השנה 15 מוקדים, בהם: מוקדי הגולן וירושלים לציון 50 שנה להתיישבות באזור; חיפה; צפון השומרון; עמק האלה; חבל יתיר; מסלולים מוגשים לאנשים עם מוגבלויות בבית העדות - ניר גלים וביער עמינדב של בי"ס שדה שער הגיא ברמות שפירא, וכן אתרים נוספים.

פורום מרכזי סיור, לימוד ותודעה יהודית-ישראלית, ממשיך גם בחול המועד פסח הקרוב. במסגרת זו, אשכולות מפיקים בשיתוף האגף לתרבות יהודית במשרד החינוך מערך טיולים, סיורים ופעילות ערכית, שיתפרס על פני מוקדים שונים בכל רחבי הארץ מצפון לדרום. במסגרת זו יתאפשר להמוני בית ישראל לפגוש את נופיה היפים של הארץ באופן בלתי אמצעי, ולשמוע סיפורי מורשת, ציונות, מור"קים ועוד.

המערך יופעל בימים ד'-ה' בחול המועד פסח ט"ז-י"ז בניסן (13.4-12), ויכלול 3 סיורים ביום בשעות אחדות: 11:00, 13:00 ו-15:00.

➤ ללא עלות. ההגעה ברכבים פרטיים ומותנית ברישום מוקדם.
מתי? ד'-ה', ט"ז-י"ז ניסן.

כרטיס: במוקד שיפעל בתאריכים 13.4-8.

בטלפון: 0778994990 | באתר אשכולות: eshkolot.org